

Літабсягі

Цяпло сям’і, цяпло сяброўства

У Дзяржаўным літаратурна-мемарыяльным музеі Якуба Коласа адбылася літаратурная сустрэча з цыкла «Нашчадкі слаўных людзей», прымеркаваная да 120-годдзя з дня нараджэння Максіма Гарэцкага і Леанілы Гарэцкай-Чарняўскай. Сем’і Гарэцкіх і Міцкевічаў, блізкія па духу і справах, цесна сябравалі паміж сабой — пра гэта ўспаміналі іх нашчадкі: Радзім Гаўрылавіч Гарэцкі, пляменнік Максіма Гарэцкага, і Міхась Канстанцінавіч Міцкевіч, сын Якуба Коласа.

Таццяна СТУДЗЕНКА

Вельмі прыемна, што цёплыя стасункі захоўваюцца і цяпер: Радзім Гарэцкі з жонкай Галінай Рыгораўнай адчуваюць гасціннасць Коласавага дома, шанаванне і любоў Коласавай сям’і. Атмасферай утульнай цёпліны, падкрэсленай нягучнай класічнай музыкай, прасякнутыя сцены музея — адчуць яе маглі ўсе прысутныя.

Упершыню Якуб Колас і Максім Гарэцкі сустрэліся, калі разам выкладалі на рабфаку ўніверсітэта. Потым пасябравалі, гасцявалі адзін у аднаго, шчыра ліставаліся, адчувалі ўзаемападтрымку ў літаратурных справах. Пра гэта распавёў Міхась Канстанцінавіч. Для Радзіма Гаўрылавіча сустрэча стала нагодай прыгадаць сямейнае жыццё, лёс і характары блізкіх Максіма Гарэцкага: жонкі, дзяцей, брата, пляменнікаў.

Колькі б ні імкнуліся навукоўцы і пісьменнікі адарваць класікаў ад мармуровых пастаментаў, узаўважваючы іх чалавечыя постаці ў вэрагодных эпізодах паўсядзённага жыцця або па-мастацку інсталюючы эпізоды рэальныя, нішто не заменіць жывое слова сведак. Радзім

Гарэцкі каменціруе фотаздымак маці і бацькі Максіма і Гаўрылы: «Здаецца, як у непісьменных людзей мог вырасці сын-пісьменнік — і надзвычай адукаваны, шматгранны? Але ж маці, Ефрасіння Міхайлаўна, была народнай пясняркай. Максім запісаў 318 яе песень, апрацаваных кампазітарамі М. Аладавым, Я. Цікоцікім і інш. Як, напрыклад, песня: «Кума мая, кумачка, дзе жывеш?.. Чаму ж мяне ў госцікі не завеш?.. Ведала маці таксама казкі і была, такім чынам, сапраўдным фалькларыстам. Вось яно, «роднае карэнне»: любоў да мовы, да сваёй зямлі, свайго народа».

Трагічная старонка жыцця Максіма Гарэцкага, пра якую шырокі чытач наўрад ці ведае, — смерць сына Леаніда, якога забілі ў 1944 г. пад Ленінградам. «Лёню было тады 20 гадоў. Увогуле, ён цягнуўся да канструктарства, выдатна маляваў. Але лісты яго з фронту вельмі нагадваюць бацькаў твор «На імперыялістычнай вайне» і нават былі вылучаныя потым на прэмію Ленінскага камсамола. Але палічылі — мёртваму навошта даваць?..» Месца пахавання

Леаніда Гарэцкага, як і яго бацькі, — невядомае.

Трагічныя лёсы, трагічныя старонкі гісторыі... Напэўна, з прагай зрабіць «і за тых, хто загінуў», — уздым надзвычай трывалых постацей тых, каму пашчасціла выжыць: Леанілы і Галіны Гарэцкіх, Радзіма Гаўрылавіча Гарэцкага і яго брата Усяслава. Іх (ды іншых нашчадкаў слаўных людзей) руплівай працы ў першую чаргу над сабой — сваёй адукацыяй, сваім выхаваннем як Асоб — мы абавязаныя захаваннем памяці і спадчыны класікаў.

Распавядае Радзім Гарэцкі.

Повязі

Зарыфа Салахава прадстаўляе двухтомнае выданне «Жалейкі» Янкі Купалы ў мініяцюры.

«Жалейка» ў мініяцюры

Здавалася б, урачыстыя імпрэзы, прысвечаныя 130-гадоваму юбілею Янкі Купалы, адгрымелі яшчэ ў мінулым годзе. Але ж не. Зусім нядаўна беларусы атрымалі выдатны падарунак з Баку — кнігу «Жалейка» 1908 года выдання ў мініяцюрным фармаце — 35 на 47 міліметраў.

Марына ВЕСЯЛУХА.

Гэты сапраўды ўнікальны выдавецкі праект адбыўся па ініцыятыве дырэктара Музея мініяцюрных кніг г. Баку Зарыфы Салахавай і пры фінансавай падтрымцы Міжнароднага грамадскага аб’яднання «Кангрэс азербайджанскіх абшчын Беларусі». «Жалейка» ў мініяцюры была перададзена ў Музей кнігі Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі.

Атрымалася так, што ў новым фармаце кніга вершаў і паэм Янкі Купалы ператварылася ў двухтомнік. У першым томе 282 старонкі, ён змяшчае 65 вершаў, у другім — 288 старонак, у яго ўвайшло 35 вершаў і паэм. Падчас урачыстай імпрэзы ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі заснавальніца і стваральніца Музея мініяцюрных кніг г. Баку Зарыфа Салахава распавяла:

— Першым з беларусаў, хто трапіў у наш Музей мініяцюрнай кнігі і пазнаёміўся з экспазіцыяй, быў дырэктар Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі Раман Матульскі. З цягам часу разам з пасольствам Беларусі ў Азербайджане мы арганізавалі тут, у Мінску, выстаўку «Азербайджан — Беларусь і сусветная класіка ў мініяцюрнай кнізе». Выстаўка адбылася ў верасні 2009 года і мела вялікі поспех, а яе адкрыццё прайшло на вельмі высокім узроўні. Была паездка ў Полацк, адкуль я вярнулася моцна ўражаная. І вось у мінулым годзе, калі адзначалася 130-годдзе Я. Купалы, ажыццявілася мая задумка выдаць зборнік класічных твораў беларускай літаратуры ў мініяцюры.

Кніга «Жалейка» ў новым фармаце пабачыла свет у азербайджанскім выдавецтве Indigo накладам усяго 50 асобнікаў. Першыя экзэмпляры перададзеныя ў дар Прэзідэнту Азербайджанскай Рэспублікі Ільхаму Аліеву, а таксама адпраўлены Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь Аляксандру Лукашэнку. Натуральна, асобнікі гэтага ўнікальнага выдання былі падараныя і Дзяржаўнаму літаратурнаму музею Янкі Купалы. Дырэктар музея Алена Ляшкова адзначыла:

— Нам вельмі прыемна, што творчасць Янкі Купалы цікавая не толькі беларусам, але запатрабаваная ва ўсім свеце. 2012 год, юбілейны, гэта яшчэ раз даказаў. Імпрэзы, прысвечаныя класіку, апроч Беларусі прайшлі ў многіх іншых краінах. Янка Купала на азербайджанскай мове загучаў яшчэ ў 1935 годзе, і гэты падарунак з Баку для нас удвая прыемны. Вы звярнулі ўвагу менавіта на творчасць першага народнага паэта Беларусі і выдалі яго кнігу ў мініяцюры. Яе з’яўленне сімвалічнае яшчэ і таму, што сёлета мы адзначаем 105-годдзе выхаду «Жалейкі».

Арт-лінія

Кераміка паспрыяла дамове

Выстаўка «Польская кераміка XVIII — XX стст.» са збору Верхнесілезскага музея ў Бытаме адкрылася ў Нацыянальным мастацкім музеі Рэспублікі Беларусь.

Дзіяна КАРОЛЬ

Экспазіцыя не толькі знаёміць з творамі сілезскіх керамічных і парцелянавых мануфактур, але і з’яўляецца прэзентацыяй аднаго з найбуйнейшых польскіх музеяў, дзе цяпер экспануюцца лепшыя вырабы польскіх фабрык ад XVIII да XX стагоддзя. Адным з ключавых у калекцыі з’яўляецца збор фаянсу з сілезскіх мануфактур — Прушкава, Глініцы, Рацібора і Тулавіц.

На выстаўцы «Польская кераміка XVIII — XX стст.», арганізаванай сумесна Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь, Верхнесілезскім музеям у Бытаме, Польскім Інстытутам у Мінску, Нацыянальным мастацкім музеям Беларусі, Віцебскім краязнаўчым музеям, прадстаўлена каля 150 твораў. Як распавяла загадчыца аддзела замежнага мастацтва Нацыянальнага мастацкага музея Беларусі Алена Сінкевіч, экспазіцыя вельмі цікавая з навуковага пункту гледжання.

Кававы збанок з накрывкай. 1842 — 1857. Карычневая керамічная гліна, паліва, выпуклае аздабленне, пасярэбраны.

Напрыклад, вельмі цікавыя вырабы XVIII ст. з Прушкава — першай мануфактуры на тэрыторыі Верхняй Сілезіі. Нягледзячы на тое, што творы выкананы ў фаянсе, яны блізкія да тэндэнцый, характэрных для еўрапейскага і нават рускага фарфору таго часу.

Значная падзея адбылася ў дзень адкрыцця выстаўкі: паміж Нацыянальным мастацкім музеям Беларусі і Верхнесілезскім музеям у Бытаме была падпісана дамова аб супрацоўніцтве на пяць год.

— Вельмі важна актывізаваць творчыя стасункі паміж беларускімі і польскімі музеямі, — пракаменціраваў падпісанне дамовы дырэктар Нацыянальнага мастацкага музея Беларусі Уладзімір Пракапцоў. — На дадзены момант мы, улічваючы прапановы дырэктараў беларускіх музеяў, плануем з польскімі калегамі шэраг праектаў. Магчыма, ужо ў хуткім часе распачнём міжнародны праект выстаўкі твораў Ф. Рушчыца са збораў польскіх, украінскіх, літоўскіх і беларускіх музеяў.

У сваю чаргу, дырэктар Верхнесілезскага музея ў Бытаме Дамінік Абломовіч зазначыў, што ён вельмі чакае моманту, калі яго землякі змогуць пабачыць экспазіцыю з беларускіх музеяў і больш даведацца пра культуру Беларусі.

Абрысы

Больш як 40 урокаў роднай мовы і літаратуры правялі ў Міжнародны дзень роднай мовы пісьменнікі Мінскага гарадскога аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі. У гімназіях № 7 і № 15, бібліятэках № 5 і № 10 г. Мінска ў ролі настаўнікаў выступілі вядомыя пісьменнікі, паэты, літаратуразнаўцы Уладзімір Скарынкін, Міхась Пазнякоў, Васіль Шырко, Мікола Маляўка, Дзмітрый Дзямідовіч, Валерыя Максімовіч, Яўген Гарадніцкі, Юрась Нераток, Мікола Жыгоцкі, Таісія Трафімава, Іван Цітавец, Іна Фралова. Ішла размова пра сучасны літаратурны працэс, гучалі вершы і песні, пісьменнікі адказалі на шматлікія пытанні гімназістаў, падарылі свае кнігі з аўтографамі.

У Міжнародны дзень роднай мовы гасцямі Мінскай гарадской бібліятэкі імя Францішка Багушэвіча былі гадаванцы Дзіцячага сада № 284 і іх выхавальнікі. Тут адбылася літаратурная сустрэча з паэтам, старшынёй секцыі дзіцячай літаратуры саюза пісьменнікаў Беларусі Уладзімірам Мазго. Пісьменнік расказаў прысутным пра творчы шлях да роднага слова, першыя публікацыі ў друку і запісы на радыё, прэзентаваў новыя кнігі «Лепшыя сябры» і «Загадкавая азбука», што летась выйшлі ў выдавецтве «Народная асвета». Юныя чытачы на прыкладзе вершаў, скорогаворак, пацешак, загадак, што прачытаў паэт, адчулі мілагучнасць і сакавітасць роднай мовы. Многія вярталіся дадому з кнігамі пісьменніка і жаданнем чытаць па-беларуску.

У Інстытуце журналістыкі БДУ адбыўся выпуск другога набору студэнтаў спецыяльнасці «Літаратурна-мастацкая творчасць». Падчас уручэння дыпламаў дэкан факультэта перападрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі Ганна Басава падкрэсліла, што асобам, якія вырашылі атрымаць яшчэ адзін дыплом, пашанцавала: яны зрабілі свядомы выбар на карысць творчасці і дзякуючы атрыманым ведам змогуць прэзентаваць на працу ў культурных выданнях краіны. Загадчыца кафедры літаратурна-мастацкай крытыкі Людміла Саянкова адзначыла, што выпускнікі з’яўляюцца «творчым эксклюзівам», бо маюць ґрунтоўную падрыхтоўку як у літаратуры, так і ў галіне крытыкі. Дарэчы, новы набор на дадзеную спецыяльнасць ужо распачаўся.

Выстаўка арыгамі «Сусвет папяровага аркуша» адкрылася сёння ў Беларускім дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. У экспазіцыі прадстаўлены работы майстроў з Беларусі, Расіі, Украіны і Турцыі, а ў выставачнай зале сабраліся ўдзельнікі, пераможцы і арганізатары міжнародных інтэрнэт-алімпіяд па арыгамі. Наведвальнікаў дзівяць стракатыя матылі і імклівыя ластаўкі, незвычайныя рыбкі і фантастычныя цмокі, каларовыя мазакі і аб’ёмныя кампазіцыі — больш як 300 экспанатаў, якія паказваюць бязмежныя магчымасці аркуша паперы. На выстаўцы працуе інтэрактыўная зона, дзе кожны жадаючы можа скласці фігурку жорава, традыцыйную японскую скрыначку Дзунако ці іншыя нескладаныя мадэлі.